

Zainteresowania badawcze, główne prace naukowe i ich najważniejsze efekty

Moje zainteresowania naukowe koncentrują się na porównawczej poetyce, semiotyce i antropologii przekazów zróżnicowanych semiotycznie i medialnie. Przedmiotem moich badań są kategorie wspólne dla różnych form tekstowych, takie jak np.: znak, znaczenie, narracja, figury, tekstura, tekst; sposób ich istnienia w różnych mediach i dyskursach. Interesuje mnie ich wymiar ponadsemiotyczny, ponadmedialny, wynikający z zakotwiczenia w ludzkim myśleniu, decydujący o ich uniwersalności i gwarantujący ciągłość kultury. Ale także interesuje mnie to, co w nich wariantywne, zmienne (modyfikowane przez uwarunkowaną technologicznie sytuację medialną i komunikacyjną przekazu, jego organizację znakową, gatunkowość, styl), wykraczające poza to, co ujęte w istniejącym stanie teorii. Wytropione zmiany w sferze struktur tekstowych próbuję nazywać, opisywać, poddawać refleksji badawczej, co zgodnie z intencją badawczą, służyć ma rozwojowi humanistyki (zwłaszcza semiotyki i poetyki) – jej pól i narzędzi badawczych. Przedmiotem badań czynię zatem w szczególności relacje, w jakie w tworzeniu znaczeń oraz estetycznym i perswazyjnym oddziaływaniu na odbiorcę wchodzi zarówno znaki, czy semiosfery jak i media (obecnie zwłaszcza w środowisku cyfrowym).

Pierwszą próbą „wyprowadzenia” poetyki poza granice literatury była praca magisterska: *Nudne uczynić ciekawym - o narracji w literaturze i filmie* napisana w 1991 roku pod kierunkiem prof. dr hab. Zofii Mitosek. W pracy tej analizie porównawczej poddałam modele wytwarzania fabuł i odmiany wypowiedzi narracyjnej w literaturze i filmie, dowodząc tezy o ich zasadniczym podobieństwie mimo odmiennych systemów znaków, jakimi posługują się te sztuki.

Poszerzenie pola badań o przekazy, w których funkcja estetyczna podporządkowana zostaje perswazji, było efektem zainteresowania się reklamą współczesną. Czynnikiem sprzyjającym tym zainteresowaniom były zmiany polityczne i ekonomiczne w Polsce na początku lat 90-tych sprzyjające rozwojowi reklamy. Jednak bezpośrednim impulsem podjęcia badań było wydarzenie kulturalne - pierwszy w Polsce, przeprowadzony w galerii „Zachęta” w Warszawie w 1992r. pokaz nagrodzonych amerykańskich filmów reklamowych prezentowanych w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku. Efektem uczestnictwa w tym zdarzeniu była najpierw publikacja artykułu na łamach „Dialogu”, z którym w tym czasie współpracowałam jako autor i tłumacz, a następnie opracowanie

projektu pracy doktorskiej pt. *Poetyka reklamy*, który zrealizowałam w ramach studiów doktoranckich, jakie odbyłam na Wydziale Polonistyki UW w latach 1994-1999 pod kierunkiem promotora - prof. dr. hab. Edwarda Kasperskiego. Recenzentami pracy doktorskiej byli: prof. dr. hab. Teresa Dobrzyńska z Instytutu Badań Literackich PAN oraz prof. dr. hab. Roch Sulima z Instytutu Kultury Polskiej UW. Praca obroniona z wyróżnieniem 21.12.1999r., opublikowana została w formie rozszerzonej przez PWN w 2001 i 2003 roku.

Badania nad poetyką reklamy prowadziłam też w ramach grantu KBN (projekt, którym kierowałam, nosił tytuł *Dyskurs reklamowy jako gatunek wypowiedzi kulturowej*; realizacja 2000-2003).

W *Poetyce reklamy* ukazuję reklamę jako gatunek wypowiedzi kulturowej, typ dyskursu, który generuje niewyczerpaną mnogość jednorazowych, chwilowych wypowiedzi, ale także jako fenomen kultury współczesnej, korzystający z procesów komercjalizacji, demokratyzacji i hybrydyzacji kultury. Za osiągnięcie badawcze uważam ukazanie reklamy jako przekazu w istocie fikcyjnego, prowadzącego z odbiorcą nieustanną grę, polegającą na zakrywaniu własnego perswazyjnego i fikcjonalnego charakteru (kategoria reklamowości). W toku badań wykazałam, że charakterystyczna dla reklamy semantyzacja semiosfer umożliwia istnienie multimedialnych i transsemiotycznych środków poetyckich - bardziej skutecznych perswazyjnie niż te funkcjonujące w obrębie jednego systemu znaków czy medium.

Badania przyniosły wgląd w strukturę znaczeniową praktyk semiotycznych współczesnej kultury, poetykę tekstu polisemiotycznego i multimedialnego. Jednocześnie przekaz reklamowy, jako oddający tendencje rozwojowe współczesnej, zglobalizowanej kultury, polisemiotyczny i multimedialny, stał się dla mnie dogodnym materiałem egzemplifikacyjnym opisywanych zjawisk także w toku późniejszych badań nad poetyką mediów. Za istotną zdobycz przeprowadzonych wówczas badań (która zadecydowała o dalszym kierunku prac) uważam dotarcie do zjawiska transcendencji semiotycznej i medialnej tekstu oznaczającej wzajemne przenikanie się systemów semiotycznych i medialnych w procesie tworzenia znaczeń w przekazach wieloznakowych.

Tropienie związków między tekstami kultury piśmiennej, ustnej, audiowizualnej, wizualnej zaowocowało autorskim projektem *Słownika pojęć i tekstów kultury*, do którego napisałam 267 haseł. Gniazdowy układ haseł, bezpośrednie sąsiedztwo pojęć i przykładów z zakresu literatury, filozofii, teatru, radia, filmu, internetu, służyły ukazaniu relacji między sztukami i dziedzinami wiedzy humanistycznej, między tekstami

posługującymi się różnymi stylami i systemami znaków. Podtytuł *Terytoria słowa* oddawał zakres materiałowy słownika, który swoje pojęcia odnosił tylko do przekazów, w których nośnikiem znaczeń jest słowo występujące samodzielnie lub w interakcji z innymi systemami znaków. Autorami haseł byli również: prof. dr hab. Teresa Dobrzyńska, dr Grzegorz Grochowski, prof. dr hab. Izolda Kiec, dr hab. Zbigniew Kloch, dr Brygida Pawłowska- Jądrzyk, dr Krystyna Ruta- Rutkowska, dr hab. Andrzej Szpulak, dr Dorota Urbańska, dr hab. Dorota Zdunkiewicz- Jedynek.

Słownik opublikowany w 2002 roku (WSiP), doczekał się wyd. II w 2003 roku oraz III poprawionego w 2004 roku. W 2003 roku na Targach Książki Edukacyjnej otrzymał I nagrodę książki roku „Edukacja XXI - za wybitne wartości edukacyjne”. W tym czasie opracowałam również 30 haseł teoretycznoliterackich do encyklopedii szkolnej *Literatura. Wiedza o kulturze* (red. Andrzej Makowiecki, WSiP, Warszawa 2006).

W tym okresie pracy badawczej - w 2005 roku uzyskałam Stypendium Rektora UW za osiągnięcia naukowe.

Monograficznym efektem badań poetyki przekazów polisemiotycznych, multimedialnych, interaktywnych była rozprawa habilitacyjna *Poetyka mediów (polisemiotyczność, digitalizacja, reklama)*. Książka wydana została nakładem Wydziału Polonistyki UW w 2007 roku. Jej recenzentami wydawniczymi byli: prof. dr hab. Wiesław Godzic (SWPS) i prof. dr hab. Edward Kasperski (UW).

Poetyka mediów opisuje cechy strukturalne tekstów kultury jako przekazów modelowanych medialnie, zmieniających się wraz z rozwojem technologii, pojawianiem się nowych technik komunikacyjnych, ale też wyzyskujących te przemiany w sposób twórczy, inicjujący rozwój struktur tekstowych. Wpisuje się w konstruowanie poetyki nowych form wypowiedzi, reinterpretację zastanych narzędzi opisu tak, by służyły one wydobyciu istoty współczesnych przekazów łączących różne systemy znaków i media, tropienie struktur wspólnych dla różnych przekazów i wskazywanie na przesunięcia w ich medialnej realizacji. Nazwanie i opis modyfikacji tych struktur uważam za główne osiągnięcie badań nad poetyką mediów.

Wyniki badań przedstawione w *Poetyce mediów* oraz publikowane wcześniej w formie artykułów w czasopiśmie naukowych i książkach zbiorowych były podstawą do przeprowadzenia przewodu habilitacyjnego zakończonego kolokwium habilitacyjnym 27.05.2008. Recenzentami dorobku habilitacyjnego byli: prof. dr hab. Stanisław Balbus (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), prof. dr hab. Grzegorz Gazda (Uniwersytet

Łódzki), prof. dr hab. Maryla Hopfinger (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk), prof. dr hab. Seweryna Wysłouch (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Badania naukowe prowadzone przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego przyniosły ponadto publikację 13 artykułów w czasopismach oraz 18 rozdziałów w książkach zbiorowych, w tym jednego w języku angielskim. Wyniki badań były też dyskutowane i prezentowane poza granicami kraju – we Francji (w ramach RAAM V), Włoszech, Holandii, Bułgarii formie referatów podczas konferencji zagranicznych.

W tym czasie, w 2009 roku uzyskałam Stypendium Naukowe Rektora UW za osiągnięcia naukowe.

Prace badawcze podjęte po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego skoncentrowałam w sposób szczególny na analizie przekazu digitalnego przy jednoczesnej kontynuacji badań intersemiotycznych i intermedialnych w obszarach innych mediów. W ramach podjętych prac wzięłam udział w projekcie międzynarodowym *Concepts and their Contexts* realizowanym we współpracy Instytutu Badań Literackich PAN i Instytutu Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk (pod kierunkiem prof. dr hab. Teresy Dobrzyńskiej i prof. dr hab. Rai Kunchevej). Wyniki badań poddawane były pod dyskusję na konferencjach w Sofii a następnie opublikowane w języku angielskim w 4 monografiach zbiorowych.

W lipcu 2010 roku opracowałam a następnie złożyłam do NCN projekt badawczy *Struktura przekazu digitalnego – aspekty semiotyczne, semantyczne i komunikacyjne*, który został zakwalifikowany do finansowania (realizacja 2011-2014).

Celem naukowym projektu było zbadanie budowy przekazów cyfrowych, w szczególności zaś uchwycenie specyfiki ich organizacji znakowej (warstwy ikonicznej, słownej), sposobów kreowania znaczeń a także sposobu kształtowania relacji nadawczo-odbiorczych oraz ich wpływu na ontyczność tekstu i dyskursu (w tym także wpisanych w sposób istnienia tekstu mechanizmów oddziaływania perswazyjnego). Członkami kierowanego przeze mnie zespołu badawczego byli: dr Marek Kaźmierczak, dr Mariusz Pisarski, dr Agnieszka Smaga, mgr Urszula Pawlicka, mgr Joanna Szwechłowicz, mgr Piotr Kubiński. Wymiernym efektem prowadzonych przez zespół badań (które dyskutowane były podczas 23 konferencji w kraju i 7 poza jego granicami) były publikacje częściowych wyników badań w czasopismach i monografiach zbiorowych, strona projektu www.przekaz-digitalny.uw.edu.pl oraz książka współautorska: *Przekaz digitalny. Z zagadnień semiotyki, semantyki i komunikacji cyfrowej* (red. Ewa Szczęsna, Universitas, Kraków 2015, ss. 404).

Za największe własne osiągnięcie naukowe w toku prowadzonych badań w ramach projektu uważam odkrycie i opisanie nowej budowy znaku mającej swą reprezentację w znaku cyfrowym. Stwierdziłam, że nowe funkcje i formy znaków wyznaczają nowy sposób istnienia tekstu literackiego na poziomie stylistycznym. Badania dostrzeżonych cyfrowych strategii znaczeniowótórczych (atomizacji, kinetyzacji, modelowania) prowadziły do wniosku, iż strategie te uczestniczą w tworzeniu nowych - semiotycznych figur literackich – redukcji, adiekcji, transformacji, permutacji, kumulacji, które poddałam opisowi. Prowadzą też do modyfikacji figur zastanych, czego przykładem jest choćby inwersja, której dotychczasowa ontyczność ulega zachwianiu.

Zmiany w sposobie istnienia znaku, tekstu i dyskursu skutkują też zmianami w sferze przekładu tekstu literackiego – dokonałam klasyfikacji ich form, wyodrębniając digitalizację, adaptację digitalną, przekład hipertekstowy (tu zaś przekład hipertekstu literackiego i przekład hipertekstowy właściwy) oraz przekłady struktur. Analiza komunikacji digitalnej pozwoliła też opisać formy perswazji zapośredniczonej, jakie wykorzystywane są na uniwersyteckich platformach edukacyjnych i ich wpływ na dyskurs kształcenia.

W latach 2012-2014 uczestniczyłam w charakterze wykonawcy w projekcie grantowym *Znakowe wartości kultury. Aspekty historyczne, tożsamość i zmiana* (NPRH) kierowanym przez prof. dr. hab. Zbigniewa Klocha (UW; IBL PAN). W ramach realizacji projektu analizie poddałam nowy typ znaku, jakim jest kursor w środowisku cyfrowym (znak działania), semiosferę digitalną oraz cyfrowe reprezentacje struktur tekstowych. Wyniki badań publikowane były w formie artykułu w „Przestrzeniach Teorii” 2015/24 oraz w formie rozdziału w książce grantowej *Znakowe wartości kultury*, Warszawa 2014 (red. Z. Kloch, Ł. Grutzmacher, M. Kaźmierczak)

Dalszy ciąg badań nad poetyką przekazów cyfrowych podjęłam w ramach realizacji (w charakterze wykonawcy-opiekuna merytorycznego zespołu młodych badaczy) międzynarodowego grantu NPRH pt. *Narracja jako kategoria transmedialna: konteksty semiotyczne i kognitywistyczne* (2014-2017) kierowanego przez mgr Katarzynę Kaczmarczyk (doktorantka ILP Wydziału Polonistyki UW). W ramach realizacji projektu jako wykonawca, zajęłam się badaniem narracji cyfrowej. Prowadzone badania w ramach projektu oraz ich kontynuacja po zakończeniu grantu pozwoliły wykazać, że narracja jest konstruktem mentalnym o charakterze figuracyjnym. Jednocześnie narracja ma swoje tekstowe reprezentacje w różnych dyskursach, semiosferach i mediach, które modelują jej jednostkowe realizacje, wyznaczają jej warianty i formy specyficzne. Tak też jest w

przypadku narracji cyfrowej, której badanie pozwoliło scharakteryzować jej cechy wyróżniające. Wyniki badań publikowane były w formie artykułu w języku angielskim w „Tekstualiach” (2017/1(3) Index Plus) oraz w formie rozdziału w książce grantowej *Narratologia transmedialna. Teorie, praktyki, wyzwania*, Kraków 2017 (red. K. Kaczmarczyk; red. tomu w serii: E. Szczęsna).

Z badań semiotyki i poetyki przekazów cyfrowych wynika, że literackie środki artystyczne w środowisku cyfrowym w istotnym semantycznie zakresie angażują ruchomą warstwę przedstawień słowa: zmianę kształtu, przekształcenia barwy, brzmienia, wielkości. Warstwa przedstawień słowa staje się przestrzenna i cielesna; a konstytutywnym składnikiem figur są działania użytkownika. Kinetyczne, transsemiotyczne, interaktywne figury i szerzej struktury tekstowe tworzące literaturę cyfrową każą mówić o semiopoetyce, w której znaczenie literackie kształtowane jest w interakcji semantyki tkanki semiotycznej ruchomego, przekształcającego się, interaktywnego słowa i semantyki słowa jako znaku arbitralnego.

Książka *Cyfrowa semiopoetyka* (Warszawa 2018, Wydawnictwo IBL PAN, seria: „Nowa Humanistyka”; rec. wyd.: prof. dr hab. Zbigniew Kloch, prof. dr hab. Ryszard Nycz) jest finalnym efektem prac badawczych zainicjowanych w trakcie badań nad poetyką mediów a następnie kontynuowanych i rozwijanych w ramach trzech, zaprezentowanych wyżej, projektów badawczych oraz poza nimi (częstkowe wyniki badań były też publikowane w czasopismach, m.in.: „Tekstach Drugich”, „Przestrzeniach Teorii”, „Przeglądzie Humanistycznym”, „Zagadnieniach Rodzajów Literackich”, „Roczniku Komparatystycznym”, „Studiach Edukacyjnych”).

Książka stanowiła główne osiągnięcie naukowe w procesie ubiegania się o uzyskanie tytułu profesora [2019; recenzenci: prof. dr hab. Anna Burzyńska (Uniwersytet Jagielloński); prof. dr hab. Anna Krajewska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); prof. dr hab. Jarosław Płuciennik (Uniwersytet Łódzki); prof. dr hab. Andrzej Skrendo (uniwersytet Szczeciński); prof. dr hab. Marek Zaleski (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk)].

Cyfrowa semiopoetyka charakteryzuje przemiany, jakie dokonały się w sposobie istnienia znaku, tekstu i dyskursu w środowisku cyfrowym. Dowodzi, że technologie cyfrowe wytwarzają nowe, odmienne od zastanych, reprezentacje semiosfery (Rozdział 4), struktur tekstowych i dyskursywnych. U ich podstaw leży specyfika znaku cyfrowego – niematerialnego, wariantywnego i hybrydycznego – łączącego funkcję

znaczeniotwórczą z funkcją działań (Rozdział 3). Znakiem działania jest na przykład kursor – wieloznak sprawczy, uczestniczący w ustanawianiu i użytkowaniu tekstu.

Okazuje się, że budowa znaku nie jest identyczna w przypadku różnych jego reprezentacji, ale modelowana technologicznie. Znak cyfrowy jest strukturą dwupoziomową (każdy znak ma reprezentację na poziomie programowania i użytkowania) i wieloaspektową (aspekty: przedstawień, znaczeń, działań, meta). Dominacja określonego aspektu – funkcji znaku wyznacza rodzaj znaku. O specyfice znaku cyfrowego na poziomie użytkowania decyduje aspekt działań, który dominuje w znakach mediacyjnych (służących przenoszeniu użytkownika do innego znaku i tekstu) i operacyjnych (służących przeprowadzaniu działań na tekście). Na poziomie programowania specyfikę znaków cyfrowych wyznacza aspekt meta, czyli definiowania sposobu istnienia tekstu na poziomie użytkowania (znaki te to: organizatory, modyfikatory i semantyki).

Książka pokazuje, że znak, tekst i dyskurs są analogicznymi, powiązаныmi ze sobą strukturami, zatem zmiany w ramach jednej struktury, powodują przemodelowanie pozostałych struktur. Są też strukturami mentalnymi, co sprawia, że w sposób nieodłączny związane są z interpretacją. A zatem przemiany, jakie dokonują się w sposobie ich istnienia, skutkują przemianami w sferze interpretacji (Rozdział 2).

Nowa budowa i funkcje znaku cyfrowego wyznaczają nowy sposób istnienia tekstu na poziomie stylistycznym i komunikacyjnym (Rozdział 5). Po pierwsze więc warstwa przedstawień (tekstura) poddawana jest dodatkowej semantyzacji i tekstualizacji. Znaczenia tworzone są w interakcji semantyki ruchomej, polisemiotycznej tekstury, semantyki słów oraz semantyki działań użytkownika. Działania użytkownika, jako tekstotwórcze, stają się integralną częścią utworu. Po drugie, zmianie ulegają mechanizmy spójności tekstu, który charakteryzuje się niestabilnością, otwartością na zmiany, zaś czynnikiem uspojnającym są działania użytkownika mające charakter interpretacyjny (interpretacja sprawcza).

Strategiami znaczeniotwórczymi w literaturze i szerzej sztuce cyfrowej są atomizacja, kinetyzacja, modelowanie (Rozdział 6). Literackie środki artystyczne w niespotykanym dotychczas wymiarze angażują, poza semantyką słowa, jego wymiar semiotyczny: zmianę kształtu, przekształcenia barwy, brzmienia, wielkości, przetworzenia na oczach odbiorcy - a więc ruch oraz dźwięk. Warstwa przedstawień słowa staje się przestrzenna i cielesna a konstytutywnym składnikiem figur są działania użytkownika. Kinetyczne, transsemiotyczne, interaktywne figury i szerzej struktury tekstowe tworzące literaturę

cyfrową pokazują, że kategorią literackości obejmowane są tkanka semiotyczna tekstu i działania użytkownika.

W książce zostają nazwane i opisane nowe figury poetyckie, nieobecne w literaturze papierowej, które zostają wydobyte z analizy hipertekstów literackich. Są to figury semiotyczne – w szczególności figury ruchu, do których zaliczają się: redukcja, adiekcja, permutacja, transformacja oraz interaktywne (np. kumulacja). Poza figurami semiotycznymi charakterystyce poddane zostają figury sprawcze oraz przesunięcia, jakie dokonują się w sposobie istnienia zastanych figur myśli – tu zwłaszcza metafory angażującej słowo, ruch, dźwięk, obraz i działanie (cielesność odbiorcy). Książka dowodzi, że znaczenia literackie (i nie tylko literackie) w środowisku cyfrowym kształtowane są w interakcji semantyki słowa (tu także zawartości fabularnej utworu literackiego) i semantyki jego warstwy przedstawień. Oznacza to, że w przypadku utworów cyfrowych zasadne jest mówienie o literackim kształtowaniu semiotycznej warstwy tekstu.

Transsemiotyczność, sprawczość, angażowanie cielesności użytkownika są także własnością cyfrowej reprezentacji narracji. Cyfrowa semiopoetyka dowodzi figuracyjności narracji, stawia tezę o implikacji jako figurze znajdującej się u podstaw myślenia narracyjnego. Linkowa struktura hipertekstu oraz formuła odbiorcy jako użytkownika przeprowadzającego działania na tekście, inicjują nowy typ narracji – narrację alternatywną i narrację sprawczą. Analiza utworów narracyjnych w środowisku cyfrowym wskazuje na wzrost znaczenia narracji interpretacyjnej, związków dorozumianych i oczekiwania odbiorczego. Ważnym czynnikiem kształtowania znaczeń jest ruchomy kontekst wewnątrztekstowy, który uczestniczy w tworzeniu narracji wielowariantowej.

Rozdziały o przemodelowaniach w sferze znaku i tekstu a także o kreowaniu znaczeń tekstowych są najważniejsze dla całej rozprawy. Dowodzą bowiem, że nie da się dłużej mówić o poetyce cyfrowego tekstu literackiego (ale i szerzej o innych tekstach dyskursywnych) bez uwzględnienia semiotyki. Zaangażowanie ruchomej tekstury oraz działań użytkownika (sprawczości) w kształtowanie znaczeń tekstowych staje się podstawą do zainicjowania nowej dziedziny badań humanistycznych – semiopoetyki.

Monografia podejmuje też badania nad dyskursywnością cyfrową w odniesieniu przede wszystkim do dyskursu sztuki, edukacji i nauk humanistycznych (Rozdział 7). Ukazuje parafrazę jako jedną z podstawowych strategii działań dyskursywnych – zwłaszcza w sferze sztuki, a w szczególności literatury i rozmaitych sposobów jej

istnienia w środowisku cyfrowym. Tak jest chociażby w przypadku cyfrowego przekładu literackiego i jego typów: digitalizacji, adaptacji digitalnej, przekładu hipertekstowego oraz przekładu struktury. Charakterystyce poddane też zostały nowe formy tekstowe – makroteksty, czyli teksty nadbudowane nad pojedynczym tekstem, tworzone w interakcji wielu tekstów, często charakteryzujących się odmienną organizacją znakową, reprezentujących różne porządki medialne i dyskursywne.

Analiza tekstu w cyfrowej sytuacji komunikacyjnej pozwoliła ukazać remediację i transdyskursywność jako sposoby kształtowania dyskursywności i medialności cyfrowej. Pozwoliła też opisać mechanizmy perswazji w środowisku cyfrowym - formy perswazji zapośredniczonej, jakie wykorzystywane są na uniwersyteckich platformach edukacyjnych oraz ich wpływ na dyskurs kształcenia.

Zaprezentowane wyżej treści zawarte w części drugiej – zasadniczej dla rozprawy, zostały poprzedzone próbą określenia tego, co leży u podstaw tak istotnych zmian w sferze znaku, tekstu i dyskursu, a zatem zmian kulturowych. Chodzi tu mianowicie o fenomenologię i epistemologię cyfrowości (Rozdział 1), które tworzą część pierwszą – wstępną monografii. W części tej – bardziej filozoficzno-kulturoznawczej niż semiotyczno-poetologicznej, zawarte zostają rozważania o statusie techniki oraz technologii, ich wpływie na sferę estetyki i kreowanie znaczeń artystycznych; na sposób konstruowania tekstów i posługiwanie się nimi w środowisku cyfrowym. Analizie poddane zostają program komputerowy, link oraz interfejs jako narzędzia nowego sposobu kształtowania tekstu i dyskursu a w konsekwencji - kultury.

Scharakteryzowane wyżej badania naukowe nad środowiskiem cyfrowym przyniosły ponadto publikację 27 artykułów w czasopismach (m.in. w: „Przestrzeniach Teorii”, „Tekstach Drugich”, „Zagadnieniach Rodzajów Literackich”, „Przeglądzie Humanistycznym”, „Roczniku Komparatystycznym”) oraz 40 rozdziałów w książkach zbiorowych, w tym 10 w języku angielskim (w czasopismach i monografiach zbiorowych) oraz 2 w innych językach obcych. Były też dyskutowane i prezentowane w ramach współpracy międzynarodowej – (wspomnianych wyżej projektów i poza nimi) w formie referatów podczas konferencji zagranicznych (w Bułgarii, Niemczech, Turcji) oraz wykładów we Francji (Université Paris-Sorbonne).